

JUAN GÓMEZ-JURADO

Rdeča kraljica

Prevod: Ferdinand Miklavc

Za Babs

Motnja

Antonia Scott si dovoli misliti na samomor le tri minute na dan.

Za druge ljudi so lahko tri minute zgolj zelo kratek čas.

Za Antonio ne. Rekli bi, da ima njen razum pod pokrovom precej moči, toda Antonijina glava ni kot motor športnega avtomobila. Rekli bi, da zmore obdelati mnogo podatkov, toda Antonijina pamet ni kot računalnik.

Pamet Antonie Scott je bolj kakor pragozd, pragozd, polnopic, ki nadvse hitro preskakujejo z ovijalke na ovijalko in nosijo reči. Mnogoopic z mnogimi rečmi, ki se srečujejo v zraku in si kažejo čekane.

Zato Antonia v treh minutah – z zaprtimi očmi, bosa, s prekržanimi nogami sedi na tleh – zmore:

- preračunati hitrost, s katero bi njeno telo zadelo ob tla, če bi skočila skozi okno, ki ga ima pred sabo;
- koliko miligramov propofola bi bilo dovolj za večni spanec;
- koliko časa in pri kakšni temperaturi bi morala biti potopljena v ledenem jezeru, da bi ji zaradi podhladitve nehala biti srce.

Načrtuje, kako dobiti snov, kot je propofol, ki ni v prodaji (podkupnina za bolničarja), domisli se, kje je v tem letnem času najbližje mrzlo jezero (Laguna Negra v Sorii). O tem, da bi skočila s svojega podstrešja, raje ne razmišlja, saj je okence precej ozko in se ji zdi, da se ji odvratna hrana v bolniški kantini pozna na bokih.

Tri minute premišljevanja o tem, kako se pokončati, so njene tri minute.

Svete so.

Držijo jo pri zdravi pameti.

Zato ji nikakor, nikakor ne ugaja, da obred zmotijo neki neznani koraki tri nadstropja niže.

Sosed ni, prepoznala bi hojo po stopnicah. Tudi poštar ne, nedelja je.

Naj bo kdorkoli že, Antonia je prepričana, da prihaja ponjo.

In to ji ugaja še manj.

Prvi del
JON

»Veš, pri nas se po navadi pride kam drugam,« je povedala še vedno rahlo zasopla Alica, »če tečeš tako hitro in tako dolgo, kot sva pravkar tekli midve.«

»Ste pa salamensko lagodni!« je menila Kraljica. »Tu pri nas, da boš vedela, moraš teči, kolikor te nesejo noge, da ostaneš na istem mestu. Če hočeš priti kam drugam, pa moraš teči najmanj še enkrat tako hitro!«

LEWIS CARROLL¹

1 | Carroll, Lewis. *Alica v ogledalu*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978. Prevedla Gitica Jakopin.

Naloga

Jon Gutiérrez ne mara stopnic.

Pri tem ne gre za lepoto. So stare (stavba je iz leta 1901, kar je opazil, ko je vstopil), škripljejo in so od sto devetnajstih let, kar hodijo po njih, na sredini udrte, vendar pa trdne, dobro vzdrževane in premazane s firnežem.

Svetloba je šibka in zaradi tridesetsvečnih žarnic, ki visijo na stropu, so sence le še gostejše. Medtem ko se vzpenja, izza vrat prodirajo čudni glasovi, eksotične vonjave, tuja glasba nenavadnih glasbil. To je vendarle Lavapiés, na nedeljsko popoldne, in bliža se čas za večerjo.

Jona pri stopnicah ne moti nič od tega, saj je vaje otepanja z rečmi iz prejšnjega stoletja (živi z materjo), mračnih prostorov (je gej) in tujcev, ki služijo na sumljive načine in morda nimajo papirjev (je policijski inšpektor).

Jonu Gutiérrezu gre pri stopnicah na živce samo to, da se mora po njih vzpenjati.

Preklete stare hiše, pomisli. Da nimajo prostora za dvigalo. V Bilbao tega ni.

Saj Jon ni debel. Toliko že ne, da bi to motilo komisarja. Prsni koš inšpektorja Gutiérreza je kot sod, in tudi roke so take, kakršne sodijo zraven, in čeprav se to ne vidi, ima mišice *harrijasotzaila*, baskovskega dvigalca kamnitih uteži. Njegov rekord je kar 293 kilogramov in to brez resnega treninga, samo kot konjiček. Da mine sobotno dopoldne. Da ga kolegi ne gnjavijo, ker je peder. Ker je Bilbao pač Bilbao in so policaji pač policaji in nekateri še bolj staromodni kot pa te presnete stoletne stopnice, po katerih rine s tako težavo.

Ne, Jon ni tako zelo debel, da bi ga šef grajal; za to ima komisar boljše razloge, ki mu jih lahko vrže v zobe. Njega pa iz enote. Pravzaprav je Jon *uradno* suspendiran in brez plače.

Ne, tako debel ni, toda ta sod nosijo noge, ki se pod njim zdijo kot dva zobotrebca, tako da Jona nihče pri pravi pameti ne bi imel za okretnega človeka.

Na tretjem stopniščnem presledku naleti na čudežno iznajdbo prednikov: v kotu je pritrjena deska v obliki četrtnine kroga. Jonu se zdi kot darilo iz nebes in se spusti nanjo. Da pride do sape, da se pripravi na srečanje, do katerega mu ni, in da premisli o tem, kako za vraga je moglo njegovo življenje kar nenadoma zabresti v tako sranje ...

V dobro godljo sem zabredel, pomisli.

Spomin

»... v prekleto godljo, inšpektor Gutiérrez,« dokonča stavek komisar. V obraz je kot kuhan rak in sope kot lonec na pritisk.

V Bilbao smo, na komisariatu državne policije na ulici Córdóniz, dan, preden se Jon sooči z visokim stopniščem v madridski četrti Lavapiés. Zdaj se sooča s svojimi prestopki: s ponarejanjem listin, s podtikanjem dokazov, z oviranjem sodišča in s poklicno nelojalnostjo. In z zaporom od štiri do šest let.

»Če se tožilec razkuri, lahko terja celo deset let. In sodnik ti jih bo z veseljem naložil. Nihče namreč ne mara podkupljivih policajev,« reče komisar in ploskne z dlanjo po jekleni mizi. Sta v sobi za zasliševanje, v kateri nihče ne bi hotel biti poseben gost. Inšpektor Gutiérrez je deležen najboljše oskrbe: ogrevanje je nastavljeno pri udobni točki na zadušljivi vročini tik pred smrtjo od zadušitve, luči so slepeče, vrč za vodo prazen, vendar na očeh.

»Nisem podkupljiv,« reče Jon in se upira skušnjavi, da bi si razrahljal kravato. »Nikoli nisem dal v žep niti centa.«

»Kot da to kaj pomeni. Kaj prekleto si mislil?«

Mislil je na Desiree Gómez alias Desi alias Lučko. Desi jih je komaj dopolnila devetnajst, toda že tri leta je na ulici. Po njej postopa, spi, si jo vbrizgava v žilo. Punčka kot za izložbo, ljubka, vitka. Nič takega, česar ne bi že poznal. Toda nekatere od teh deklic se ti, ne da bi vedel, kako, usedejo v srce in že je vse kot v kaki osladni pesmici. Nič resnega. Nasmešek, povabilo na kavo ob šestih, vendar nikoli na jutranjo. In nenadoma ti ni vseeno, da jo zvodnik mlati kot snop. In se

pogovoriš z njim, če bi mogoče nehal. In zvodnik ne neha, saj mu v glavi manjka toliko kolesc kot zob v ustih. Ona ti jadikuje in počasi ti zavre kri. In še preden kaj pomisliš, mu v avto podtakneš dobro mero horsa. Ravno toliko, da lahko dobi od šest do devet let.

»Nič nisem mislil,« odgovori Jon.

Komisar si gre z dlanjo po obrazu, se podrgne, kakor da hoče izbrisati izraz nejevere. Zaman.

»Gutiérrez, ko bi jo vsaj porival. Ampak saj tebi ni za ženske? Ali pa si zdaj morda na obeh bregovih?«

Jon odkima.

»O, saj načrt ni bil slab,« se posmehne komisar. »Sijajna misel, pospraviti tisto smet z ulice. Tristo petinsedemdeset gramov heroina: naravnost v zapor. Brez olajševalnih okoliščin, brez govoričenja, brez zoprnih postopkov.«

Načrt je bil sijajen. Težava je v tem, da se mu je zdel tako dober, da ga je zaupal Desi. Da bi vedela, da ima zadnjič črno oko in podplutbe in nalomljeno rebro. In Desi, navajeni na heroin, se je zvodnik, ubožec, zasmilil. In mu je povedala. In zvodnik je Desi postavil za vogal, da je na skrivaj snemala s telefonom. In sta dan potem, ko so zvodnika aretirali zaradi trgovine z mamili, video – kot sijajno poslastico – prodala televiziji Sexta za tristo evrov. In je izbruhnilo. Naslovnice pri vseh časopisih, posnetek v vseh poročilih.

»Komisar, kako naj bi vedel, da me snemajo,« reče osramočeni Jon. Popraska se po glavi z rjavimi kodrastimi lasmi, ki hočejo biti rdečkasti. Pocuka se za brado, ki hoče biti siva.

In se spomni.

Desi se je roka tresla in tudi zajem slike je bil grozen, vendar je posnela dovolj. In na televizijskih zaslonih je bil njen nedolžni obrazek čudovit. Vloga zaročenke nedolžnega fanta, ki ga po krivem obdolži policija, bi bila vredna oskarja. V večernih poročilih in v pogovornih oddajah zvodnika niso kazali v pravi podobi – majica s kratkimi rokavi, porjaveli

zobje – ne, kazali so fotografijo izpred desetih let, ko še ni prebavil prve hostije. Padli angelček, kriva je družba in podobno govoričenje.

»Gutiérrez, ugled enote si povaljal v blatu. Pravi tepec moraš biti. Bedak in naivnež. Nisi niti zaslutil, za kaj gre?«

Jon še drugič odkima.

Jasno pa mu je postalo, ko je po WhatsAppu prejel video. Prej kot v dveh urah so ga lahko videli po vsej državi. Nemudoma se je odpravil na komisariat, kjer je tožilec že kriče terjal njegovo glavo, za prilogo pa še jajca.

»Komisar, žal mi je.«

»Kako ti šele bo!«

Komisar vstane, sope, gnan od pravičniškega srda odvihra iz sobe. Kot da sam ne bi nikoli priredil kakega dokaza, obšel kakega zakona, tu in tam nastavlil kake zanke. Verjetno. Ni pa bil tako neumen, da bi ga zasačili.

Jonu pustijo dovolj časa, da se cmari v lastnem soku. Kot je to v navadi, so mu vzeli uro in telefon, da bi izgubil občutek za čas. Drugi osebni predmeti so v neki ovojnici. Ničesar nima, s čimer bi se lahko zamotil, ure se vlečejo in zaradi svoje neumnosti se lahko trpinči po mili volji. Mediji so ga že obsodili, zdaj se lahko sprašuje le še o tem, koliko let se bo žrl v Basauriju, kjer ga s stisnjenimi pestmi željno pričakuje kar nekaj prijateljev, da se – po trije na enega – spravijo nad policista, ki jih je posadil za rešetke. Morda pa ga pošljejo kam daleč, na varno, nekam, kjer ga njegova *amatxo* ne bo mogla obiskovati, mu prinašati kanglice s svojimi sijajnimi dušenimi oslički za ob nedeljah. Devet let po petdeset nedelj na leto je štiristo petdeset nedelj brez dušenih osličev. Približno toliko. To se mu zdi huda kazen. In *amatxo* je že v letih. Dobila ga je pri sedemindvajsetih, še povsem nedolžna, tako kot je prav. Zdaj je on pri triinštiridesetih, ona pa pri sedemdesetih. Ko pride ven, ne bo več *amatxo* in njenih osličev. Če je ne umori

že strah, ko izve. Gotovo ji je že povedala tista iz 2. B, hinavka s kačjim jezikom, ta, ki je uprizorila tisto reč s krvomočnicami.

Mine pet ur, Jonu pa se zdi, da petdeset. Nikoli ni znal ostajati pri miru, na enem mestu, in si prihodnosti za rešetkami ne more niti predstavljati. Na to, da bi se pokončal, ne pomisli, saj življenje spoštuje čez vse in je neomajen optimist. Tak, kakršnim se bog smeje še slajše takrat, ko pusti, da jim na glavo zgrmi tona opek. Predstavljati si pa tudi ne zna, kako bi se izmuznil iz zanke, ki si jo je sam nadel okrog vratu.

Jon je zatopljen v te črne misli in tedaj se odprejo vrata. Misli, da bo spet zagledal komisarja, toda noter pride visok in vitek možak. Pri štiridesetih, temen, visoko čelo, pristrizene brčice in oči kot pri lutki, da se zdijo bolj naslikane kot prave. Pomečkana obleka. Kovček. Oboje drago.

Nasmehne se. Slabo znamenje.

»Vi ste tožilec?« osuplo vpraša Jon.

Nikoli ga še ni videl, vendar je očitno, da se neznanec počuti kot doma. Odmakne jekleni stol, da zaškriplje po cementu, in mu, ne da bi se nehal smehljati, sede nasproti. Iz kovčka vzame neke papirje in jih preučuje, kakor da Jona, ki je manj kot meter od njega, ne bi bilo.

»Če ste tožilec ...« vztraja Jon.

»Mmmm ... Ne. Nisem tožilec.«

»Torej odvetnik?«

Neznanec prhne, kot da bi ga to užalilo ali zabavalo.

»Odvetnik? Ne, nisem odvetnik. Lahko mi rečete Mentor.«

»Mentor? Ime ali priimek?«

Neznanec še kar pregleduje papirje in ne dvigne pogleda.

»Inšpektor Gutiérrez, vaš položaj je kar kočljiv. Suspendirali so vas in vam ukinili plačo. Za začetek. In na mizi imate kar nekaj obtožb. Toda zdaj so na vrsti še dobre novice.«

»Imate čarovniško paličico, da vse to izbrišete?«

»Da, nekaj takega. Pri policiji ste več kot dvajset let; lepo število aretacij. Nekaj pritožb zaradi nepokorščine. Ne prenašate avtoritete. Zelo radi ubirate bližnjice.«

»Pravilom se ne da vedno slediti zgolj po črki zakona.«

Mentor skrbno pospravi papirje nazaj v kovček.

»Inšpektor, imate radi nogomet?«

Jon skomigne.

»Kdaj pa kdaj kakšna tekma Athletica.«

Kar tako. Ker je Athletic pač Athletic.

»Ste kdaj videli igrati kako italijansko moštvo? Italijani imajo geslo: *Nessuno ricorda il secondo*. Zanje ni pomembno, kako zmagajo, samo da zmagajo. Uprizoriti prekršek ni nič nečastnega. Brcniti koga, to je del igre. Neki modrec je to filozofijo poimenoval drekanje.«

»Kateri modrec?«

Zdaj skomigne Mentor.

»Vi ste drekalec, to dokazuje vaš podvig s prtljažnikom zvodnikovega avta. Inšpektor Gutiérrez, gre seveda za to, da tega ne opazi sodnik, ki vodi igro. In še bolj za to, da se prekršek ne pojavi na družbenih omrežjih z oznako #policijskadiktatura.«

»Poslušajte, Mentor, ali kako vam je že ime,« reče Jon in položi svoje ogromne dlani na mizo. »Utrujen sem. Moja kariera je šla k vragu in moja mama mora biti že nora od skrbi, ker nisem prišel domov na večerjo in ji niti nisem mogel sporočiti, da bo tako še nekaj let. Torej preidite k stvari ali pa pojdite v rit.«

»Predlagam vam dogovor. Vi storite nekaj po moji želji, jaz pa vas potegnem iz te ... kako je že rekel vaš nadrejeni, preklete godlje.«

»Se boste pogovorili s tožilstvom? In z mediji? Človek, dajte no. Saj nisem od včeraj.«

»Razumem, da je težko verjeti nekemu neznancu. Seveda imate koga boljšega, na katerega se lahko obrnete.«

Jon nima nikogar boljšega, na katerega bi se lahko obrnil. Niti boljšega niti slabšega. Tega se zaveda že pet ur.

Vda se.

»Kaj želite?«

»Inšpektor Gutiérrez, želim, da spoznate mojo staro prijateljico. In da jo odpeljete na ples.«

Jonu uide krohot, vendar brez kanca veselosti.

»Poslušajte, bojim se, da ste slabo obveščeni o mojih nagnjenjih. Ne verjamem, da bi vaša prijateljica želela plesati z mano.«

Mentor se spet nasmehne. Od ušesa do ušesa, kar je še bolj skrb vzbujajoče kot prvič.

»Inšpektor, seveda ne. Pravzaprav na to računam.«

Ples

Inšpektor Gutiérrez se torej čemerne volje loti zadnjega dela stopnišča na ulici Melancolía 7 (četrť Lavapiés, Madrid). Na Jonova vprašanja o Mentorju komisar ni hotel odgovarjati:

»Od kod, prekletó, se je vzél? Z državne obveščevalne? Z notranjega ministrstva? Iz Maščevalcev?«

»Opravi, kar ti naloži, in ne sprašuj.«

Jon je suspendiran z delovnega mesta in brez plače, toda obtožbe zoper njega so potihñile. In posnetki, na katerih je videti, kako nastavlja hors v zvodnikov avto, so – kot po čarovniji – izginili s televizije in iz časopisov.

Prav to je Mentor obljubil, če sprejme njegov nenavadni predlog.

Sicer se ljudje o tem še vedno pogovarjajo na družbenih omrežjih, toda Jonu je za to malo mar. Zgolj vprašanje časa je, kdaj bodo hijene na Twitterju naletele na drugo truplo, ki ga je treba obžreti do golih in belih kosti.

Kljub temu pa inšpektor Gutiérrez diha s težavo in mu je pri srcu težko. Pa ne samo zaradi stopnišča. Mentorju namreč ni dovolj, da inšpektor Gutiérrez spozna njegovo *prijateljico* Antonio Scott. V zameno za svojo pomoč terja še nekaj. Ob tem mu je tudi povedal, da bo to najtežje.

Ko pride do vrhnjega nadstropja, se znajde pred vrati podstrešnega stanovanja.

Zelena so. Stara kot le kaj. Zdelana.

Odprta. Na stežaj.

»Hej ...«

Začuden vstopi v stanovanje. Predsoba je prazna. Nobe-
nega pohištva, niti obešalnika niti bednega pepelnika z nalep-
ko za popust pri Carrefourju. Nič, razen kupa praznih škatel
od presušenih jedi. Vonjajo po kariju, po kuskusu in še po šes-
tih ali sedmih deželah. Vonji, kakršni so prihajali iz stanovanj,
mimo katerih je stopal, ko je šel gor.

Na drugi strani predsobe je hodnik, tudi povsem prazen.
Brez slik, brez polic. Na eni strani dvoje vrat, druga poleg
drugih, bolj proti koncu še ena. Vsa odprta.

Najprej kopalnica. Jon se nagne noter in vidi eno krtačko
za zobe, colgate z okusom po jagodah, kos mila. V prhi stekle-
nica gela. Pol ducata škatlic kreme proti celulitu.

Lej, lej, v čarovnije verjame, pomisli.

Na desni je samo spalnica. Prazna. V vgradni omari, od-
prti, je nekaj obešalnikov. Visi le malo oblačil.

Jon se vpraša, kakšne sorte je človek, ki živi takole, skoraj
brez vsega. Pomisli, ali se ni odselila. Ustraši se, da je pre-
pozen.

Naprej, na levi, majcena kuhinja. V koritu so krožni-
ki. Bela kremenčeva delovna plošča ocean. Desertna žlička,
umazana, doživlja brodolom na pol poti do korita.

Na koncu hodnika soba. Mansardna. Stene iz neometa-
ne opeke, tramovi iz temnega lesa. Svetloba, bleda, se prebija
skozi lini, vdelani med njimi. In skozi eno okno.

Zunaj zahaja sonce.

Tam Antonia Scott sedi na tleh, sredi sobe, v položaju lo-
tosa. Trideset in še malo. V črnih hlačah in beli majici. Bosa.
Pred njo tablica, z zelo dolgo žico priključena na električno.

»Motiš me,« reče Antonia. Tablico obrne z zaslonom na
spraskan parket. »To je zelo neolikano.«

Jon sodi med tiste, ki v zadregi preidejo v protinapad. Za
vsak primer. Za šport. Zato ker.

»Vedno puščaš vrata odprta? Se ne zavedaš, v kakšni četr-
ti živiš? In če bi bil psihopatski posiljevalec?«

Antonia zamežika, zbegana. Ob ironiji se ne znajde najbolje.

»Nisi psihopatski posiljevalec. Policaj si. Bask.«

To z Baskom Jona ne gane, njegov naglas je očiten. Toda to, da ga je prepoznala kot policista, ga preseneti. Običajno policisti zaudarjajo po policistih. Toda Jonu ni treba plačevati najemnine in se lahko dobro oblači, da je z lahko tridelno volneno obleko, ukrojeno po meri, in z italijanskimi čevlji bolj podoben kakemu direktorju marketinga.

»Kako veš, da sem policaj?« reče Jon in se nasloni na podboj vrat.

Antonia pokaže na levo stran njegovega suknjiča. Krojač se je sicer trudil, da bi se prikriilo kopito orožja, vendar mu ni povsem uspelo. Tudi sam z vsem, kar ima na jedilniku, ne pripomore k temu.

Jon prizna: »Inšpektor Gutiérrez.« Pomisli, da bi ji podal roko, a se še pravočasno zadrži. Opozorili so ga, da ta ženska ne mara telesnega stika.

»Pošilja te Mentor.«

To ni vprašanje.

»Sporočil ti je, da pridem?«

»Saj ni treba. Sem ni nikogar.«

»Prihajajo sosedje, prinašajo ti hrano. Zelo te morajo čislati.«

Antonia skomigne.

»Lastnica hiše sem. No, moj mož. Ta hrana je za najemniko.«

Jon na hitro preračuna. Pet nadstropij po tri stanovanja, tisoč evrov na stanovanje.

»O, seveda. Zelo drag kuskus. Res mora biti dober.«

»Ne maram kuhati,« reče Antonia z nasmehom.

Jon tedaj opazi, da je lepa.

Ne kaka lepotica, pretiravali pa tudi ne bomo! Na prvi pogled je Antonijin obraz neizrazit kot prazen list papirja. Lasje,

črni in gladki, do ramen, niso nič posebnega. Toda ko se nasmehne, ji obraz zažari kot božično drevesce. In opaziš, da so oči, ki se zdijo rjave, v resnici olivno zelene, da se ob vsakem kotičku ust napravi jamica in s tisto, ki jo ima sredi brade, nastane popoln trikotnik.

Potem se zresni in učinek izgine.

»Zdaj pa pojdi,« reče Antonia in pomaha z dlanjo proti njemu.

»Ampak ne, dokler ne slišiš, kaj sem ti prišel povedat.«

»Misliš, da si prvi, ki ga pošilja Mentor? Že trije so bili tu. Zadnji komaj pred šestimi meseci. In vsem povem isto: ne zanima me.«

Jon se popraska po glavi – s kodrastimi lasmi, ki hočejo biti rdeči, kot smo rekli – in globoko vdihne. Ogromni prsni koš se z litri kisika polni nekaj sekund. S tem zgolj pridobiva čas, saj pravzaprav ne ve, kaj za vrağa naj reče tej samotni ženski, ki jo pozna tri minute. In Mentor je zahteval samo: *Pripravi jo, da sede v avto. Obljubi ji, kar hočeš, laži, grozi, ukani jo. Toda pripravi jo, da se usede v avto.*

Da se usede v avto. Ni mu rekel, kaj bo *potem*. In to ga muči.

Kdo je to dekle, zakaj je tako pomembno?

»Če bi vedel, bi prinesel kuskus. Kaj pomeni vse to, si bila pri policiji?«

Antonia nejevoljno pocmoka z jezikom.

»Ni ti povedal, kajne? Ničesar ti ni povedal. Naročil je, da me spravi v avto, ne da bi vedel, kam naj bi šla. Opravit eno njegovih trapastih nalog. Ne, hvala. Brez njega mi gre mnogo bolje.«

Jon zgane roko proti prazni sobi in golim stenam.

»Očitno. Neizpolnjene sanje vsakogar: spati na golih tleh.«

Antonia se nekoliko umakne, odvrne pogled.

»Ne spim na tleh. Spim v bolnišnici,« sikne na kratko.

Tole je zbolelo, pomisli Jon. In ko jo zaboli, spregovori.

»Kaj ti je? Ne, ne tebi. Tvoj mož, ni tako?«

»Te nič ne briga.«

Nenadoma se koščki zložijo in Jon ne more držati jezika za zobmi.

»Nekaj je narobe z njim, bolan je in hočeš biti ob njem. Seveda. Toda postavi se v moj položaj. Antonia, rekli so mi, da se usedi v avto. Če mi ne uspe, ne bo dobro zame.«

»To ni moja stvar.« Njen glas postaja leden. »Vseeno mi je, kaj bo z nekim debelim in nesposobnim policajem, ki je nekaj tako zelo zamočil, da ga pošljejo pome. Zdaj pa pojdi. In reci Mentorju, naj si neha prizadevati.«

Inšpektor Gutiérrez, obraz brezizrazen, se umakne za korak nazaj. Kaj naj še reče tej trapi? Prekolne se, ker se je dal zvleči v to zadevo, ki je zgolj neznansko tratenje časa. Ne gre drugače, vrniti se mora v Bilbao in se soočiti s komisarjem in s posledicami svoje neumnosti.

»No, prav,« še reče, preden bi se obrnil in se z repom med nogami odpravil po hodniku, »toda naročil mi je, naj ti povem, da je tokrat drugače. Da te tokrat potrebuje.«

Videoklic

Antonia Scott vidi, kako ogromni hrbet inšpektorja Gutiérreza izgine na hodniku. Šteje počasne in težke korake. Ko pride do trinajstega, obrne tablico.

»Stara mama, lahko nadaljujeva.«

Na zaslonu je starka s prijaznimi očmi in z bujno pričesko. Na njenem obrazu je več brazd kot v kakem vinogradu Rioje. In to bo kar držalo, saj iz kozarca ravno napravi požirek vina.

»Zakaj kličeš? Saj še ni deset.«

»Slišala sem, da prihaja gor, pa sem ti telefonirala. Hotela sem, da si ob meni, če bi morda postalo zoprno.«

Govorita angleško. Georgina Scott živi v Chedworthu v okolici Gloucestra, v vasici na deželi, kjer se je čas ustavil že pred stoletji. Vasica z razglednic. Z rimsko vilo. Z zidovi, ki jih prerašča mah. In s hitrim spletom, po katerem se stara mama Scott in Antonia pogovarjata dvakrat na dan.

»Ta možak se zdi čeden. Tak glas ima,« reče starka, ki si želi, da bi se vnukinja izvila iz samote.

»Stara mama, gej je.«

»Traparije, dekle. Nihče ni gej, ko mu sežeš po dulčku. Svoje dni sem jih kar nekaj ozdravila.«

Antonia zavije z očmi. Stara mama Scott je prepričana, da »politično korektno« pomeni Winston Churchill. »Stara mama, to je pa prav grdo.«

»Dekle, triindvetdeset jih imam,« je njeno opravičilo za vse, ob tem pa si začne spet natakati v kozarec.

»Mentor hoče, da se vrnem na delo.«

Curek bordojca se ob tem malce vznemiri in nekaj tekočine oškropi mizo. To je nezaslišano. Stara mama Scott se komaj zmore podpisati, ne da bi ji pero zašlo z lista, pri natakanju vina pa je njena roka še vedno zanesljiva kot pri kakem plastičnem kirurgu.

»Tega pa ti nočeš, kajne?« reče stara mama. Njen glas je tako ovit v ovčji kožuh, da volka skoraj ni videti.

»Saj veš, da ne,« prizna Antonia, ker se noče zopet prerekati z njo.

»Seveda, ljuba.«

»Kriva sem, da je Marcos že tri leta v postelji. Jaz pa tisto delo.«

»Ne, Antonia,« odvrne stara mama s tihim glasom. »Nisi. Kriv je podlež, ki je pritisnil na petelina.«

»Ki ga jaz nisem znala ustaviti.«

»Ljuba moja, samo stara trapa sem,« reče stara mama tako, da volk že kaže zobe, »toda če se obtožuješ zato, ker nisi ukrepala, se mi zdi, da mora to veljati tudi zdaj, ko tičiš na tem podstrešju.«

Antonia nekaj trenutkov molči. Dovolj dolgo, da si začnejo opice v njeni glavi na vso moč prizadevati, in se zaman trudijo ubežati iz pasti.

Ugovarja: »Stara mama, zakaj si taka z mano?«

»Ker sem že sita tega, da gniješ tam, tako sama. Da zane-marjaš dar, ki ga imaš. Predvsem pa me vodi moja sebičnost.«

»Sebičnost?« se začudi Antonia. Georgina Scott se je pri devetnajstih prijavila k prostovoljcem za bolničarko in se je sedemdeset ur po Dnevu D, na glavi prevelika čelada, ki ji je segala do oči, in v naročju kartonast kovček z ampulami morfija, izkrcala v Normandiji. Nacisti so bili lučaj daleč, ona pa je meni nič tebi nič rezala noge, šivala rane in vbrizgavala analgetike.

Antonia si ne zna predstavljati, da bi stara mama zmogla biti vsaj malo sebična.

»Da, zaradi sebičnosti. Taka puščoba si postala. Ves dan zaprta tam, ponoči pa ... še huje. Pogrešam tvoje delo. Pri-povedovala si mi. Komaj kaj še imam, za kar je vredno živeti. Tole,« reče starka in dvigne čašo, »pa tebe. Ampak vino nima več okusa kot prej.«

Antonia od nejevere bruhne v smeh. Stara mama je prepričana, da je voda samo zato, da se okopa in v njej skuha morske sadeže. Toda Antonia razume, kaj terjaja od nje. Odkar se je zgodilo,

odkar si storila,

je svet s tečajev. Ona sama seveda ne. Svet, svet, v katerega se ne prilega več. Svet, si prizna nejevoljno, v katerem so dne-vi ena sama neskončna litanija očitkov, krivde in dolgočasja.

»Mogoče imaš prav,« reče Antonia čez trenutek. »Mor-da bi mi dobro delo, če bi nekoliko zaposlila razum. Samo za nocoj.«

Stara mama spet napravi požirek in na obrazu se ji poka-že srečen nasmeh, nasmeh iz reklame za bombone.

»Samo nocojšnji večer, ljuba moja. Kaj naj bo s tem na-robe?«

Dve vprašanji

Jon se spušča po stopnišču skoraj tako počasi, kot se je vzpenjal. To pri njem ni v navadi. Običajno se nesramnežu med potjo navzdol maščuje, izrablja silo težnosti, ki je pri njem precejšnja (pa ne da bi bil debel). Toda zdaj, zaradi neuspeha pri enako nesmiselni kot navidezno lahki nalogi, ne ve, kaj bi, in zaradi omahovanja stopa počasi.

Ko je pri počivališču v tretjem nadstropju, se oglasi telefon. Preden pritisne na gumb, se usede. Med hojo ne mara telefonirati, da ga ne izda pretrgano sopenje.

Številka je neznana, vendar Jon ve, kdo telefonira. Oglasi se:

»Rekla je ne.«

Mentor na drugi strani nejevoljno zagodrnja.

»Inšpektor Gutiérrez, to je pa zelo slabo.«

»Ne vem, kaj ste pričakovali. Ta ženska ni povsem pri pravi. Živi v praznem stanovanju, brez vsakega pohištva. Sosedje ji dajejo jesti vbočajme. In govori kaj vem kaj o bolnem možu.«

»Njen mož je v bolnišnici. Tri leta v komi. Scottova si pripisuje krivdo. Morda bi bil to lahko vzvod, da se spravi v gibanje, vendar vam to odsvetujem. Ko boste spet govorili z njo ...«

»Kako? Poslušajte, svoj del dogovora sem izpolnil, prenesel sem vaše sporočilo. Zdaj pa izpolnite še vi svoj del.«

Mentor zavzdihne. Na dolgo, teatralično.

»Inšpektor, če bi se vsaka želja spremenila v čokoladno torto, bi bili na svetu sami debeluhi. Opravite to, kakorkoli hočete, toda nujno je, da se nemudoma usede v avto.«

Jon se odloči in v mislih vrže kovanec v režo novčičnega aparata.

»Kaj, če bi nehali biti tako skrivnostni in bi povedali, za kaj gre ...«

Na drugi strani nastane premolk, dolg premolk. Jon med tem skoraj sliši obračanje mehanizma v igralnem avtomatu.

»Razumeti morate, da je vse to zaupno. Posledice za vas bi bile resne.«

»Seveda.«

In nenadoma se, proti vsem pričakovanjem, kot na igralnem avtomatu prikažejo tri jagode.

»Želim, da mi Antonia pomaga pri zelo zapletenem primeru. Dovolite, da vam pojasnim.«

In Mentor začne pripovedovati. Govori manj kot minuto, vendar je to dovolj. Jon najprej posluša v dvomu, nato z nejevero. Ne da bi se zavedal, je ob tem vstal. In proti svoji ukoreninjeni navadi začne samodejno hoditi v krogu.

»Razumem. Mi lahko poveste vsaj to, za koga delate?«

»To se vas ne tiče. Ko bo čas, vam povem, kar bo nujno. Za zdaj je vaša skrb samo to, da Antonio Scott pripeljete na naslov, ki vam ga zdajle pošiljam.«

Jon čuti, da telefon, ki ga ima ob ušesu, zabrni.

»Kako to, da je prav Scott tako pomembna? Na kriminalistiki imajo na oddelku za analizo obnašanja najmanj šest ali sedem strokovnjakov, ki bi lahko ...«

»Res je,« ga prekine Mentor. »Nihče od njih pa ni kot Antonia Scott.«

»Kaj za vraga je pri tej gospe tako posebnega? Je mar Clarice Starling, pa jaz tega ne opazim?« še kar ne odneha Jon, ki ima počasi že vsega dovolj.

Mentorjev glas postane bolj rezek. Govori mu s težavo. Z odporom. Kakor da mu ne bi bilo do tega, da Jon sliši, kar namerava reči. In res mu ni.

»Inšpektor Gutiérrez ... Ta gospa, kot ji rečete, ni policistka in tudi ne kriminalistka. Nikoli ni imela orožja, ni imela značke, vendar je rešila na desetine življenj.«

»Kako?«

»Lahko bi vam povedal, vendar vam ne želim pokvariti presenečenja. In zato hočem, da jo spravite v avto in jo pripravite za delo. Kar takoj.«

Mentor prekine zvezo. Jon se obrne in se spet nameni po stopnicah gor, tedaj pa ga nekdo pokliče.

»Inšpektor!«

Stopi k ograji. Tri nadstropja niže mu Antonia iz polmraka maha z roko.

Ta ženska je sorgin, čarovnica, kakšno sranje je zdaj vse to, pomisli Jon, ki se zna sam pri sebi izražati tudi prostaško, včasih seveda tudi na glas.

Ko pride do nje, je nasmejana.

»Dve vprašanji ti bom zastavila. Če bo odgovor pravilen, grem nocoj s tabo.«

»Kako ...?«

Antonia dvigne prst. Jonu seže komaj do prsi, s čevlji vred ne more imeti več kot meter šestdeset. Kljub temu vli-va spoštovanje. Zdaj, ko je tik ob njej, opazi, da ima na vratu neka znamenja. Kot kake široke praske. Stare. Izgubljajo se pod majico.

»Prvo vprašanje: kaj si zagrešil? Prepričana sem, da si ga korenito polomil. Mentor izbira ljudi, ki nimajo nobene druge možnosti. Njegova nesmiselna teorija je, da si ne bi nihče *želel* delati z mano.«

»Kakšna nesmiselna teorija!« odvrne Jon.

Posmeh zdrsne ob njej kot kaplja dežja po povsem novem površniku iz goretaksa. Gleda ga s pričakovanjem, vleče za pašček torbice, ki jo nosi čez ramo. Jonu ne preostane drugega, kot da odgovori.

»Jaz ... zvodniku sem podtaknil v avto tristo sedemdeset gramov heroina.«

»To je pa grdo.«

»Ničvrednež mlati eno svojih deklet. Še ubil jo bo.«

»Še vedno je grdo.«

»Saj vem. Ampak mi ni žal. Obžalujem samo to, da so me zasačili. Bil sem tako trapast, da sem šel to povedat prostitutki, ona pa me je posnela. Dobro godljo mi je zakuhala. Lahko se znajdem v zaporu.«

Antonia pokima.

»Nedvomno: v škripcih si.«

»Nedvomno: bistra si. Pa drugo vprašanje?«

»So take nepravilnosti pri tebi nekaj običajnega? Te ovirajo pri delu, vplivajo na tvojo presojo?«

»Seveda: kadar le morem, podtikam dokaze, lažem, pretepam priče, zavajam sodnike, samo da dosežem obsodbo. Kaj misliš, kako sem prišel do inšpektorja?«

Antonia niti ne trzne. Toda nekaj v Jonovem glasu jo opozarja, naj tega, kar govori, ne jemlje povsem dobesedno.

»Bom vprašala bolj enostavno. Si dober policist?«

Jon presliši žalitev. Vprašanje je namreč preveč pomembno. Pravzaprav zajema bistvo vsega.

»Če sem dober policaj?«

Že ves čas, odkar se ukvarja z vso to zadevo, se sprašuje prav to. In otročja napaka, ki jo je zagrešil, mu vse do tega trenutka ni dala, da bi uvidel resnico.

»Da: sem. Preklete dober policaj sem.«

Antonia ga opazuje, ne da bi trenila. V teh očeh so uteži in libele, merilni trakovi, lekarniške tehtnice. Čuti, kako ga presoja.

»Prav,« sklene. »Nocoj grem s tabo. In potem me pustiš pri miru.«

»Samo trenutek. Zdaj bi pa jaz nekaj vprašal. Kako za vraga si prišla dol, da te nisem videl?«

Pokaže za njegov hrbet.

»Za temi vrati je dvigalo.«

Jon se z odprtimi usti zastrmi v vrata, za katera se mu ni zdelo, da bi jih odprl. *Saj jih skoraj ni videti*. Pa še pri teh revnih žarnicah. Ko se zave, mora pohiteti za njo, saj je že skoraj pri izhodnih vratih.

»Upam, da ne bom zgolj tratila časa. To se grem samo še tokrat in upam, da bo vredno.«

»Kako, vredno?«

»Da bo zanimivo.«

Z mislijo na vse tisto, o čemer mu je Mentor govoril po telefonu, se Jon sam pri sebi zasmije. *Da bo zanimivo*, si reče.

»Joj, dekle, še zvirtelo se ti bo.«